

Za gospodarje

Marlbor, dne 6. septembra 1933.

Embalaža za izvozno sadje.

Spričo bližnje sadne izvozne sezije smatra uprava združenja trgovcev za srez Celje, Gornjigrad in Šmarje pri Jelšah v Celju za potrebno, da vnovič opozori vse trgovce, ki se pečajo s sadno trgovino, na razpis zavoda za pospeševanje zunanje trgovine pri ministrstvu trgovine in industrije od 13. aprila 1933, št. I-4314, ki se glasi:

Centralna komisija je na predlog strokovnega odbora, izvoljenega na konferenci izvoznikov sadja, soglasno sprejela in predpisala sledeče dimenzije zabojev za pakovanje jabolk za izvoz v inozemstvo:

»Holandski zaboji«: Tipe št. 1 za izvoz v Nemčijo, Francijo, Holandsko: notranja mera $630 \times 390 \times 330$ mm; teža 6 in pol kg; vsebina 35 kg jabolk; 300 zabojev na 1 vagon. Ti zaboji so izdelani v Italijo: notranja mera $580 \times 360 \times 310$ mm; vsebina 30 kg; teža 5 kg; 350 zabojev na 1 vagon. Ti zaboji so izdelani iz 12 mm debelih in 60 mm širokih letvic, z ene strani skobljenih (rondiranih).

»Amerikanski zaboji«: Notranja mera $450 \times 290 \times 270$ mm; čela 12 mm, stranice 9 mm, dno in pokrov 7 mm; teža 3 kg; vsebina 20 kg jabolk; enostransko skobljeni (rondirani).

Splošne pripombe: Holandski zaboji morajo imeti z obeh strani v sredini deščico, na kateri se mora užgati v latinici napis: »Jugoslavija«. Na amerikaljskih zabojih se mora ta napis užgati na obeh čelnih straneh. — Vse obstoječe zaloge holandskih in amerikaljskih zabojev se lahko uporabljajo za izvoz jabolk samo do konca leta 1933. V letu 1934 bo dovoljen izvoz jabolk samo v predpisanih zabojih.

★

Zahtevajte povsod

»Slov gospodarja«.

Ljudski pravnik.

Pohčeritev (posvojitev) F. M. Š. Ste poročeni, stari 50 let, imate 21letno hčerko, ki je že poročena in preskrbljena. Radi bi vzeli 14letno deklico za svojo. Vprašate za pogoje in posledice posvojitve ter kako se to doseže. — Pravnemu dejanju, s katerim hočete vzeti koga za svojega, pravimo posvojitev; ako vzamete deklico, rečmo tudi pohčeritev, glede fantov pa posinovitev. Oseba, ki posvoji, je posvojitelj (-ica), oziroma pohčeritelj (-ica), oziroma posinovitelj (-ica); oseba, ki se jo posvoji, je posvojenec (-nka), oziroma pohčerjenka, oziroma posinovljenec. Za posvojitelja se zahteva: 1. da ni slovesno obljubil samskega stanu (torej ne morejo posvojiti redovniki, pač pa lahko svetni duhovniki, v kolikor ni to prepovedano po cerkvenih zakonih); 2. ne sme imeti posvojitelj svojih zakonskih otrok, vnukov in pravnukov; 3. mora biti posvojitelj star že 40 let; 4. ne sme biti popolnoma prekljican; zapravljivec, ki je delno prekljican, lahko posvoji s privolitvijo sodišča; 5. poročeni posvojitelj more posvojiti le s pritrditvijo svojega zakonca. Za posvojenca se zahteva: 1. da mora biti vsaj 18 let mlajši od posvojitelja in 2. pri poročenem posvojenecu je potrebno, da privoli v posvojitev posvojenčev zakonec. Posvojitev se sklene s posebno pogodbo, ki mora biti pismena, ali pa morate isto skleniti pred sodiščem. Posvojiteljsko pogodbo mora potrditi sodišče, sicer ni veljavna. Ker je deklica še mladoletna, morate skleniti pohčeriteljsko pogodbo z njenim očetom kot zakonitim zastopnikom, ako je zakonska. Ako bi oče brez vsakega razloga nasprotoval pohčertvi, se more otrok pritožiti pri sodniku. To pogodbo mora potem sresko sodišče, pri katerem imate kot posvojiteljica svoje bivališče, potrditi. Ako pa je deklica nezakonska, morajo v pogodbo privoliti varuh, mati in varstveno sodišče. Ako se varuh in

mati protivita brez vsakega važnega razloga, more izdati privolitev varstveno sodišče tudi proti njuni volji, ki mora nato tudi posvojiteljsko pogodbo potrditi. Sresko kot varstveno sodišče mora nato predložiti svoj sklep v potrditev nadrejenemu okrožnemu sodišču. Edina bistvena posledica pohčaritve, ki se je ne more s pogodbo izključiti, je ta, da dobi posvojenec rodbinsko ime posvojitelja (-ice). Ako ne bo pohčiril deklice tudi Vaš mož, bo pohčerenka dobila Vaše dekliško ime. Pohčerenka bo izgubila svoje dosedanje rodbinsko ime, razven ako boste v pogodbi drugače določili. V tem primeru kaže prvo ime dosedanje ime pohčerenke, drugo ime pa posvojiteljevo rodbinsko ime. Ako pa se posvoji poročenega moža, dobi tudi posvojenčeva žena novo ime. Ako pa se posvoji poročeno ženo, sprejme novo rodbinsko ime in obdrži poleg tega dosedanje rodbinsko ime svojega moža. Deklica ne bo dobila Vaše domovinske pravice. Ako ne boste v pogodbi ničesar drugega dogovorili, bodo s pohčaritvijo nastopile med Vami in pohčerenko ter njenimi potomci enake pravice, kakor med zakonskimi roditelji in otroci. Pohčerenka bo obdržala tudi svoje pravice proti rodni družini, ako jo ima. Te posledice trajajo, dokler se posvojiteljska pogodba ne razveljavi, kar se doseže s pogodbo med posvojiteljem in posvojenecem, kakor tudi med njegovimi potomci. Polnoletni posvojenec sklence pogodbo osebno, ni potrebna zato nobena sodna potrditev, dočim mora mladoletnemu privoliti v pogodbo zakonski oče, ali posebni zastopnik, ter v vsakem slučaju tudi varstveno sodišče. Ko je posvojiteljska pogodba končnoveljavno razveljavljena, dobi posvojenec svoje prvotno rodbinsko ime. Stopite k odvetniku, ki bo zadevo uredil, ker nimamo prostora, da bi na tem mestu objavili obrazec posvojiteljske pogodbe in tozadnevne prošnje na sresko sodišče.

Pravica hčere do izplačila dote. T. S. B. p. T. Vaša omožena hčerka Vas hoče tožiti na plačilo dote iz Vašega posestva, čeprav dobro gospodarite na svojem posestvu. Pravite, da je odvetnik odavetoval hčerki tožbo, ker še ni polnoletna. Vprašate, če Vas v resnici more tožiti, ko bo postala polnoletna, zlasti ker pri-

poveduje njen tast, da bo nastopil kot priča, da ste ji obljubili doto. — Hčerka nima pravice do tožbe na plačilo dote, marveč lahko predlaga pri sodišču v slučaju, ako pravite, da ste nezmožni dati doto, da se ji določi primerna dota, na kar sodišče ceni Vaše imovinsko stanje in temu primerno določi doto, ali pa Vas bo oprostilo od dajatve dote. Če Vam razmere količkej dopuščajo, uredite zadevo s svojo hčerko na način, ki bo Vas kakor njo zadovoljil tako, da se bode zadeva uredila brez posredovanja sodišča.

Pravica do potnega lista. V. F. P. — Stari ste 19 let. Želite vedeti, če dobite potni list za Avstrijo in koliko stane. — Potni list lahko dobite pri sreskem načelstvu, v okolišu katerega prebivate. Morda se Vam bodo delale ovire, ker še niste odslužili vojaščine. Po našem mnenju boste potni list vseeno dobili. Za izdajanje potnih listov je treba plačati kolekovino po času, za katerega potni list velja, in sicer: za čas do 6 mesecev kolek za 50 Din, za čas preko 6 mesecev do 12 mesecev kolek za 100 Din. Poleg tega je treba plačati še nekaj drugih pfistojbin, ki znašajo okoli 25 Din.

Dvig naložbe v hranilnici. J. F. L. — Svojo dediščino imate naloženo v hranilnici. Nudi se Vam ugodna prilika za nakup posestva. Hranilnica Vaše vloge ne izplača s trditvijo, da nima denarja, prodajalec pa noče hranilne knjižice, marveč gotovino. Vprašate, če in na kak način morete hranilnico prisiliti, da Vam izplača vlogo. — Položaj na denarnem trgu je skrajno neugoden. Hranilnice so vloženi denar nalagale naprej, da so zamogle kriti obresti in druge izdatke. Vloženi denar so tudi posojevale proti obrestim v trdnem prepričanju, da bodo svoje terjatve od dolžnikov lahko vsak čas in v redu izterjale. Poleg zastoja na denarnem trgu je prišel še zakon o zaščiti kmetov, ki preprečuje izterjevanje pred 20. 4. 1932 nastalih dolgov, razven obresti. Dohodki od obresti so pa malenkostni. Vsled tega je tudi posameznim denarnim zavodom skrajno otežkočeno, izplačati svojim vlagateljem zneske, ki bi jih oni radi dvignili na račun svojih vlog. Vsled tega ima skoro vsaka hranilnica v svojih pravilih določbo, da sme načelstvo zadruge določiti odpovedne ro-

ke za posredne vloge. Ako se je načelstvo Vaše hranilnice poslužilo te pravice in določilo odpovedne roke, morate svoj znesek, ki ga hočete dvigniti, pravočasno in pravilno odpovedati, po preteku odpovedne dobe predložiti hranilno knjižico hranilnici v izplačilo ter v slučaju neplačila hranilnico tožiti na izplačilo. Ko bo postala sodba pravnomočna, boste nastopili proti hranilnici z izvršbo. Dvomimo pa, da bi na ta način prišli do svojega denarja, ker skoro gotovo ne boste našli pri hranilnici nobenih zarubljivih predmetov in zlasti tudi ne gotovine. Ruhez terjatev proti hranilničnim dolžnikom pa bi tudi ne privedla do željenega denarja, ker so dolžniki povečini ali pa izključno zaščiteni kmetje. Obrnite se raje ponovno na hranilnico in ji natančno razložite svojo zadevo. Prepričani smo, da Vam bo hranilnica šla do skrajnih mej svoje deparne moči na roko.

Na javni dražbi kupljeni vinograd in zaostali davki. J. F. L. Dne 18. 7. 1930 ste na sodni dražbi kupili vinograd. Davčna uprava Vam je predpisala v plačilo zaostali davek za 6 let. Na Vašo pritožbo in s pomočjo sodišča ste dosegli, da se Vas za zaostanek davkov ni tirjalo. Letos ste pa ponovno dobili opomin za stari šestletni davčni zaostanek. Šli ste na davčno upravo, kjer pa niste ničesar dosegli. Nakazali ste nato le davek, ki odpade za leto 1932. Vprašate, če ste storili prav in če boste morali vsako leto hoditi 15 km daleč na davčno upravo in kdo Vam bo povrnil stroške. — Koliko in kakšne davke ste morali plačati za na javni dražbi kupljeni vinograd, je razvidno iz dotičnega razdelilnega sklepa. Če davčna uprava ni pravočasno skrbela za prijavo svojih davčnih zaostankov, je njena krivda. Iz Vašega vprašanja razberemo, da ste v zemljiški knjigi že vknjiženi kot zemljoknjižni lastnik; iz tega sledi, da ste v redu izpolnili vse dražbene pogoje, v sled česar niste dolžni plačevati davčnih zaostankov, ki Vam niso bili naloženi v plačilo z razdelilnim sklepom. Zoper plačilne naloge za davčne zaostanke vložite pritožbo na dravsko finančno direkcijo v Ljubljani. Po našem mnenju je najbolje, da dotične davčne uradnike pri davčni upravi opozorite na nepravilno-

sti, ki Vam jih delajo in jim povejte, da jih boste v slučaju nadaljnega nadlegovanja tožili na odškodnino.

Popravilo mostov na občinski cesti. J. F. L. Stara občinska cesta čez potok je opuščena in so že izbrisani vsi sledovi. Po sedanji občinski cesti preko mosta, ki je bila poprej zasebna cesta, je vožnja čez most smrtno nevarna, ker so tramovi popolnoma strohneli. Nujna potreba je, da se most obnovi. Občinski odbor je sklenil, da se most ne popravi na občinske stroške, marveč da ga morajo na novo postaviti le oni posamezniki, ki so izključno navezani na dotično cesto, češ, da je občina prevzela cesto le do mostu, mostu pa ne. Prizadetim posestnikom je občina že določila višino prispevkov. Vprašate, kdo ima dolžnost popraviti most in če more občinski odbor predpisati prispevke. — Če gre v resnici za most na občinskih cestah in občina pri preložitvi ceste ni izključila prevzema mostu, potem je most last občine in mora tudi občina istega vzdrževati v takem stanju, da je poraben za javni promet. Če pa cesta ni občinska, marveč le zasebna cesta, ki je obremenjena s služnostjo vožnje in pešhoje v korist sosedom, so dolžni most popraviti izključno ti upravičenci ter morajo prispevati k popravi mostu vsak v razmerju porabe ceste. Če je cesta zasebna, potem občinski odbor nima pravice predpisovati nobenih prispevkov. Ako smatrate, da je cesta javna, potem sporočite pri pristojnemu sreskemu načelstvu, da most ni poraben za javni promet in da je podana smrtna nevarnost ter opozorite obenem sresko načelstvo, da občina noče popraviti mostu na svoje stroške.

Razna obvestila.

Dr. Krekova meščansko-gospodinska šola v Zgornji Šiški pri Ljubljani nudi mladencem, ki so dovršile meščansko šolo ali nižjo gimnazijo in druge šole, priliko, da se s temeljito strokovno izobrazbo usposobijo za gospodinske poklice, kakor za upraviteljice (gospodarice) v sanatorijih, v internatih, hotelih, restavracijah in drugih samostojnih gospodinskih podjetjih, ali pa tudi kot praktične gospodinske vzgojiteljice. Šolske

Ieto se pričinja vedno dne 1. oktobra in traja do dne 28. julija. Pouk je teoretičen in praktičen, kjer poučuje strokovne učne moči z državnimi izpiti. — V drugi letnik se sprejmejo tudi učenke s predpisano predizobrazbo iz drugih celoletnih gospodinjskih šol s pravico javnosti. Redne učenke se učijo nemščino s konverzacijo celo šolsko leto brez posebnega doplačila. — Prospekti se dobe na zavodu brezplačno.

Na banovinski kmetijski šoli v Sv. Jurju ob južni žel. je za novo šolsko leto za gojence nekaj mest še nezasedenih. Zato se je podaljšal termin za vlaganje prošenj za sprejem do dne 10. septembra 1933.

Pozor pred ponarejenimi 50dinarskimi novci! Minuli teden se je pojavil v plujskem srezu neki moški vitke postave, star okoli 24 let. Pripeljal se je na kolesu iz savske banovine ter se oglasil pri trgovcu Belina Jakobu v Gruškovju, kjer je kupil škatljičo kreme za čevlje. Hotel je plačati s 50dinarskim kovanecem. Trgovec pa je opazil na prvi pogled, da je novce ponarejen, posebno še, ker je bil brez vsakega zvoka in tudi brez robnega napisa »Bog čuvaj Jugoslavijo«. Zato je novce zavrnil. Neznane se je pri tem obnašal zelo sumljivo. Gotovo je imel takih novcev še več pri sebi, ker jo je jadrno pobrisal. Klati se pa še vedno po plujskem srezu, zato pozor pred njimi!

Dvodnevni tečaj za konserviranje sadja in zelenjave se vrši dne 22. in dne 23. septembra t. l. na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Tečaj je teoretičen in praktičen ter traja vsaki dan od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Udeležbo je javiti z dopisnico do dne 20. septembra t. l. na ravnateljstvo Vinarske in sadjarske šole v Mariboru.

Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se prične novo šolsko leto začetkom novembra t. l. Šola ima dva oddelka: letno šolo in zimsko šolo. Letna šola traja eno leto, zimska pa dve zimi po 5 mesecev in sicer se to zimo, ki pride, vrši 1. tečaj, drugo zimo pa 2. tečaj.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg 2. septembra 1933. — Pripeljanih je bilo 15 zaklanih svinj, meso je bilo po 10—12 Din, špeh 12—14, pšenice 8 vreč po 1.50, rži 4 po 1.50, ječmena 10 po 1.25—1.75, koruze 12 po 1.25, ovsas 12 po 1—1.25, prosa 10 po 1.50, ajde 4 po 1.75, fižola 14 po 1.50—2, krompirja 15 vozov s 105 vrečami po 0.50—0.75, čebule 14 vozov z 48 vrečami po 2—2.50. Sena 4 vozove po 25—30 (100 kg), otave 2 voza po 25—30, lucerne 1 po 35, ovsene slame 1 po 25. Perutnine: 107 kokoši po 20—25, piščancev 1078 po 20—55 (par), gosi 13 po 30—40, puranov 11 po 35—50, rac 52 po 15—20, zajcev dom. 35 po 5—20. Cene česnu 5—6, zelju glavi 0.50—2, grahu luščenemu 6—7, jabolkam 3—4, hruškam 4—5, slivam 4—5, breskvam 8—12, grozdju 12, orehom luščenim 24—28, mleku 2—2.25, maslu 20—22, čajnemu 24—30, jajcem 0.75—1 Din.

Mariborski živinski sejem 28. 9. 1933. Prignanih je bilo 12 konjev, 15 bikov, 130 volov, 331 krav in 16 telet, skupaj 504 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 4 do 4.25 Din, poldebili voli 2.50 do 3.25, plemenski voli 3.25 do 3.50, biki za klanje 2.75 do 3.25, klavne krave debele 2.25 do 4, plemenske krave 1.75 do 2.25, krave za klobasarje 1.50 do 2, molzne krave 3 do 3.25, breje krave 3 do 3.25, mlada živina 3.50 do 4, teleta 5.50 do 6.50 Din. Prodanih je bilo 306 komadov, od teh za izvoz v Italijo 14 komadov.

Mariborski svinjski sejem 1. 9. 1933. Na ta svinjski sejem je bilo pripeljanih 287 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 100 do 120 Din, 7—9 tednov stari 200 do 220 D, 3—4 mesece stari 250 do 320 Din, 5—7 mesecev stari 380 do 450 Din, 8—10 mesecev stari 620 do 650 Din, 1 leto stari 680 do 700 Din, 1 kg žive teže 7 do 8 D, 1 kg mrtve teže 10 do 10.50 Din. Prodanih je bilo 160 svinj.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg od 10 do 12 Din, volovsko mesto II. vrste od 8 do 10 Din, meso od bikov, krav in telic od 5 do 7 Din, telečje meso I. vrste 10 do 14 Din, II. vrste 6 do 8 Din, avinjsko meso sveže 10 do 16 Din.